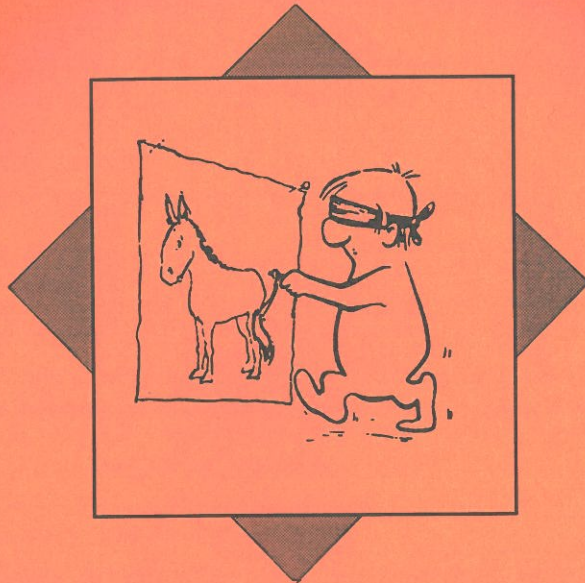

**אָדאָרד דע-קאָל - קורט חשיבה 5: מידע ותחושות
כרטיסי עבודה לתלמיד**

5. ניחוש

כשאין לנו מספיק מידע לגבי עניין כלשהו נצטרך אולי לנחש. ככל שיש בידינו יותר מידע, כך קטן הניחוש וגדל הסיכוי שנצדק. אך קורה שלא מצליחים להשיג את כל המידע שנחוץ לנו ואז אנו נאלצים לנחש. לעתים אנו רוצים לנחש.

ניחוש קטן (נ"ק)

לעולם אי אפשר להיות בטוחים לגבי העתיד. כל דבר שנאמר לגבי העתיד יהיה במידה מסוימת בבחינת ניחוש. אם סביר מאוד שמשהו יקרה, הניחוש הוא קטן (נ"ק). אם רוב הסיכויים הם לכך שהניחוש שלכם נכון, אלא אם כן יקרה משהו מאוד יוצא דופן, אז זהו ניחוש קטן (נ"ק). אם יש לכם סיבות טובות לחשוב שהניחוש שלכם נכון, הניחוש הוא קטן — אלא אם כן הסיבות שהביאו אתכם לחשוב כך אינן נכונות.

דוגמה:

ניחוש קטן — שהשמש תעלה מחר; שהרכבת של 10:30 תצא מחר (אמנם יכולות להיות שביתה, תאונה או סופה, אבל כל אלה הם מקרים יוצאים מהכלל); שתחיו עוד עשרים שנה.

ניחוש גדול (נ"ג)

כשאין לכם סיבות טובות להניח שהניחוש שלכם נכון, זהו ניחוש גדול (נ"ג). כשהסיכוי שאתם צודקים שווה לסיכוי שאתם טועים, זהו ניחוש גדול (נ"ג).

דוגמה:

אני חושבת על מספר בין 1 ל-5. עליכם לבצע ניחוש גדול כשאתם מנחשים את המספר שבחרתי, היות שאין סיבה שזה יהיה דווקא מספר מסויים ולא מספר אחר. גנב מנחש ניחוש גדול כשהוא מנחש שלעולם לא ייתפס.

חשוב לדעת מתי אתם מנחשים. עליכם לדעת האם זה ניחוש גדול (נ"ג) או ניחוש קטן (נ"ק) לפי מידת הסיכוי שתצדקו.

תרגול

1. מהו גודל הניחוש שעלינו לבצע בכל אחד מהמקרים הבאים? האם במצב מסוים גודל הניחוש יכול להשתנות?
 - בחירת סוס שינצח במירוץ
 - ניחוש תשובה לשאלה במבחן בהיסטוריה כשלא מכירים את החומר (למשל, תאריך הקרב על גטיסבורג)
 - ניחוש משקל העוגה ביריד
 - טיסון נייר נשלח לעבר המורה. המורה מנחש שהטיסון נשלח על ידי השובב הקבוע ולכן שולח אותו החוצה
 - ניחוש מידת ההשפעה של העלאת מחירי הלחם.
2. * בכל אחד מהמקרים הבאים תוכלו לנחש או להשיג יותר מידע. מה הייתם אתם עושים? באיזה שלב תהיו חייבים לנחש?
 - בחורה קוראת את כל המידע שהצליחה למצוא ועדיין אינה מצליחה להחליט באיזה מבין שלושת המקצועות הבאים לבחור: הוראה, ניתוח מערכות מחשב ורפואה.
 - אדם מספר לכם על שיטת התעשרות מהירה: נכנסים לשותפות בדוכן נקניקיות ומשכירים את הדוכן. הוא מזמין אתכם להצטרף אליו ולהלוות לו כסף.
 - לכוכב כדורגל היו שלושה משחקים חלשים. מנהל הקבוצה תוהה האם לתת לו לשחק במשחק הבא, שכן זהו משחק חשוב במיוחד.
3. כל התלמידים בכיתה מסוימת הצליחו מאוד במבחן המסכם, אך כל התשובות נראות מאוד דומות. המנהל צריך לנחש מה קרה פה. מהם הניחושים שהוא יכול להעלות?
4. בתפקידכם כשוטרים בעיר קטנה אתם מנסים לחסל את נגע השחתת הרכוש. אתם מנחשים את הניחושים הבאים. איזה סוג של ניחושים הם אלה (נ"ק או נ"ג) ולגבי אילו מהם סביר להניח שהם נכונים?
 - אתם מכפילים את מספר השוטרים שמשוטטים ברגל ומנחשים שזה ירתיע את המשחיתים.
 - אתם מפרסמים בעיתונות ובטלוויזיה את העונשים החמורים שיינתנו למשחיתי רכוש ומנחשים שזה ירתיע אותם.
 - אתם מציעים פרסים לצעירים שידווחו על משחיתי רכוש ומנחשים שזה יגביר את הסיכויים לתפסם.
 - אתם מציעים להעניש את הוריהם של משחיתי הרכוש בתקווה שכך ההורים יזהירו את ילדיהם.

פעולה

1. החליטו האם אתם צריכים לנחש או רוצים לנחש.
2. העריכו האם זה ניחוש גדול (נ"ג) או ניחוש קטן (נ"ק).
3. בדקו איזה מידע נוסף יכול להקטין את ניחושכם.
4. בדקו את התוצאות של ניחוש מוטעה והחליטו אם ברצונכם לנחש.

פרויקט

1. ערכו רשימה של כל הניחושים השונים שצריך לנחש כשבחרים מקצוע לחיים. אילו מתוכם הם ניחושים גדולים (נ"ג) וכיצד ניתן להקטיןם?
2. מנהלת בית-הספר מגלה שרבים הם המורים בבית-ספרה שמתפטרים. האם תוכלו לנחש מדוע? האם תוכלו לחשוב על סיבות אפשריות שונות? איזה מידע נוסף יכול לעזור לכם?